

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Zlatko Čobović, Tamara Skrozza, Olivera Milošević, Jelena Petković, Nadežda Budimović, Filip Švarn, Jelka Jovanović, Ana Martinoli, Milena Vasić i Rodoljub Šabić, na sednici održanoj 30. 1. 2025. godine, jednoglasno donosi

ODLUKU

Tekstom “SAMOPROKLAMOVANI ‘PLENUM’ U NIŠU KAO JOŠ JEDAN PARAVAN ZA DELOVANJE OPOZICIJE”, objavljenim 15. januara 2025. godine, portal “Alo.rs”

1.prekršio je tačke 1 i 3 Poglavlja I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara i novinarki Srbije o obavezi novinara/novinarki da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izveste o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda koje propisuje Kodeks, kao i odredbu po kojoj je sa novinarstvom nespojivo objavljivanje neosnovanih optužbi, kleveta i glasina,

2.prekršio je tačku 2 Poglavlja II (Nezavisnost od uticaja), po kojoj ekonomski i politički interesi izdavača ne smeju da utiču na uređivačku politiku na način koji bi za posledicu imao netačno, pristrasno, nepotpuno i neblagovremeno informisanje javnosti,

3.prekršio je tačke 1, 2 i 3 Poglavlja III (Odgovornost novinara/novinarki), o obavezi novinara/novinarke da rade u javnom interesu i da, u skladu sa profesionalnim normama, objavljuju činjenice neophodne građanima da donose informisane odluke, da neguju etiku i kulturu javne reči, ne koriste govor mržnje, agresivnu retoriku ili retoriku koja može podsticati na diskriminaciju ili agresivno ponašanje i da odgovornost javnosti ne smeju da podrede interesima drugih, a posebno ne interesima izdavača, korporacija, vlade i drugih državnih organa,

4. prekršio je i tačku 1 Poglavlja V (Poštovanje dostojanstva), po kojoj novinari/novinarke ne smeju da diskriminišu, između ostalog, na osnovu rase, pola, roda, starosti, ličnih svojstava, seksualne orijentacije, jezika, vere, političkog i drugog mišljenja, nacionalnog ili društvenog porekla.

Nalaže se portalu “Alo.rs” da odluku objavi u roku do pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Dušan Aleksić, docent Filozofskog fakulteta u Nišu, podneo je žalbu zbog, kako je naveo, neistinitog i tendencioznog izveštavanja sa ciljem diskreditacije aktera događaja (među kojima je i on) i narašavanja njihovog ugleda u javnosti. Autor teksta, kako je istakao, nije zatražio izjavu ili komentar od učesnika javnog skupa, već je tekst zasnovan na paušalnim ocenama ili izrazito subjektivnim stavovima koji su predstavljeni kao činjenice, “što je klasičan primer zloupotrebe novinarske profesije kako bi se određene osobe, koje su označene kao politički ili ideološki nepodobne, targetirale”. Tekst, kako je istakao u žalbi, obiluje netačnim informacijama i materijalnim greškama, počevši od naziva grupe, koji je “Neformalna grupa nastavnika, saradnika i istraživača Univerziteta u Nišu, a ne “Plenim lokalne akademske zajednice”, zatim da on nije pedvodnik ove grupe, kako je navedeno u tekstu, a posebno je ukazao da je tekst očigledno pripremljen unapred, jer je objavljen 25 minuta pre završetka skupa.

U odgovoru na žalbu advokat redakcije Dušan Tomić naveo je da je nemoguće ispitati žalbu jer je neodređena, kao i da nisu navedene odredbe Kodeksa koje su prekršene, niti kojim navodima iz teksta je to učinjeno. Jedan deo žalbe bi se eventualno mogao smatrati zahtevom za objavljivanjem odgovora ili ispravke, ali takav zahtev podnosilac žalbe nije podneo. Sporni tekst ne sadrži činjenične navode, već isključivo vrednosne sudove, tako da ne podležu ispitivanju istinitosti, istakao je advokat.

Članovi Komisije za žalbe ocenili su da su tvrdnje advokata da se žalba ne može ispitati neosnovane. Žalitelj nema obavezu da navede konkretne tačke Kodeksa koje su prekršene, ali je iz sadržaja žalbe sasvim jasno na koje povrede ukazuje. Takođe, podnosilac žalbe nema obavezu da pre podnošenja žalbe Savetu za štampu uputi demanti redakciji, a nejasno je i šta bi demantovao, ako tekst, kako tvrdi advokat ne sadrži činjenice, već isključivo vrednosne sudove. Komisija ukazuje da je nejasno kako izveštaj sa događaja (što bi tekst trebalo da bude) može da ne sadrži činjenice, već samo vrednosne sudove “koji ne podležu ispitivanju istinitosti”. Komisija podseća da i vrednosni sudovi moraju biti zasnovani na činjenicama.

Po oceni Komisije, sporni tekst je tendenciozan, zlonameran, sadrži netačne podatke, nagađanja i pretpostavke su predstavljene kao činjenice, pun je insinucija i očigledno pripremljen unapred. Komisija smatra da nije napisan u skladu sa profesionalnim standardima koji prodrzumevaju tačno, objektivno i nepristrasno infomisanje u javnom interesu.

Komisija ima razloga da veruje da su ovom slučaju do netačnog, pristrasnog i nepotpunog izveštavanja došlo usled uticaja političkih ili ekonomskih interesa izdavača na uređivačku politiku, kao i da je redakcija interes javnosti podredila tim interesima.

Cilj teksta nije, po oceni članova Komisije, bio informisanje javnosti o događanjima na niškom univerzitetu, već diskreditacija učesnika skupa. Ovakvim izveštavanjem portal

diskriminiše osobe o kojima piše na osnovu drugačijeg mišljenja, a diskriminaciju podstiče i upotrebom neodogovarajuće, agresivne retorike.

Beograd, 30. 1. 2025.

Predsedavajući

Zlatko Čobović